

GALÉRIA ĽUDOVÉHO REZBÁRSTVA B A B Í N

NÁVRATY K SIVÁŇOVCOM

STÁLA EXPOZÍCIA
SLOVENSKÝCH, ČESKÝCH A POĽSKÝCH ĽUDOVÝCH REZBÁROV,
ÚČASTNÍKOV MEDZINÁRODNÉHO REZBÁRSKEHO PLENÉRA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

SPOLOČNE BEZ HRANÍC

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE

SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

Ľudové rezbárstvo

Orava je región bohatý na množstvo podôb tradičnej i súčasnej ľudovej kultúry. Jej nehmotných — hudobných, tanečných či zvykoslovných, ako i hmotných prejavov. A k takým, ktoré v minulosti podstatne formovali a i v súčasnosti formujú pohľad na ľudovú drevorezbu.

Jej artefakty sa v súčasnosti nenachádzajú iba v depozitoch, ale sú prístupné i prostredníctvom inštalácií galérií a súkromných zbierok. Nejde pritom o diela školených majstrov umeleckého remesla, ale - a najmä o diela ľudových, insitných tvorcov.

Ich plastiky a reliéfy sú nielen pretavením autorovej súčasnosti, ale sú i hlboko zrastené a vychádzajú z prostredia v ktorom vznikajú, sú pokračovaním minulých umeleckých názorov a postupov v tvorbe. Sú nielen dokladom tvorivého procesu predchádzajúcich generácií, dokladom tradície, ale i základom, na ktorom stavajú a z ktorého vychádzajú súčasní umelci. Ich umelecký charakter možno pochopiť iba vo vzťahu k úlohe, ktoré majú v prostredí, kde boli stvárnené a ich umelecká hodnota často nie je určujúca. Spodobovanie nie je cieľom, ale iba prostriedkom na dosiahnutie určitého zámeru. Aj oravskí rezbári vzhľadom k funkcii svojho diela často redujú výrazové prostriedky na tie najpodstatnejšie, na atribúty, niekedy nejde o realistické senzuálne videnie a verné spodobovanie modelu, ale o zachytenie symbolickej podoby, abstrahovanej do znaku. Tá dominuje najmä v sakrálnej tvorbe, jednej z dominantných častí ľudového rezbárskeho umenia. V nej ide ľudovému umelcovi často nie až tak o stvárnenie podoby určitého človeka a jeho osudov, ako o typizovanie do formy, ktorá by bola zrozumiteľná čo možno najširšiemu okruhu divákov. Ide o postavy svätých, Piety a Madony

vyrezávané do inventárov kostolov. Najrozšírenejšie a často umelecky vysoko dotvorené sú plastiky znázorňujúce Pannu Máriu a Ježiša na kríži či výjavy z Krížovej cesty.

Samostatné miesto medzi plastikami tvoria postavy Betlehema, ktoré sú stále na Slovensku v tvorbe rezbárov obľúbené. V nich dostávajú biblické námety svetský charakter. Ten sa pretavuje najmä v postavách pastierov a vo zvieracích figúrach a súvisí i so zvykoslovným poslaním betlehema, s jeho zapojením do betlehenských hier.

Prírodné námety a zobrazenia ľudí pri práci i zábave sú druhou podstatnou časťou tvorby ľudových rezbárskych umelcov. V nich môže naplno vyniknúť individuálny prístup tvorcu, voľnosť námetu i jeho uchopenia, spracovania. Námety sú často odrazom prežitých udalostí, zážitkov či spomienok. Motívy ľudí a ich každodenného dedinského života sú u niektorých oravských rezbárov dominantné. Sústreďujú sa na ročný pracovný cyklus, najmä na letné práce, na prácu v lese, pôsobivé sú však aj zvykoslovné motívy, či postavy a reliéfy znázorňujúce zábavu, tanec či pripomínajúce zbojnícku tradíciu. Výtvary ľudového umelca sú práce samouka pracujúceho s nožom a dĺatom, ktorý postupuje tak, ako mu vnucuje materiál a náčinie. Aj keď možno z pohľadu profesionála, z technického hľadiska môžu mať takéto plastiky či reliéfy určité nedostatky, prevažuje pri nich a estetickú hodnotu tvorí práve čaro naivity a úprimnosti cítenia. To preváži disproporciu tvarov či nerezbarský povrch. Takéto artefakty dýchajú prostredím a situáciou, pri ktorých vznikali, pretavuje sa do nich životný postoj a cítenie ľudového umelca. Sú postavené a chápeme ich v inej ako akademickej rovine. A tá je rovnako svojrázna a oprávnená.

Galéria ľudového rezbárstva v Babíne

Adresa:
Obec Babín
Babín 50
029 52 Hruštín
Okres Námestovo, SR

Kontakt:
+421 43 5577 207, +421 908 901 914
Fax: +421 43 5577 221
Email: obecbabin@orava.sk, web: www.babin.sk

Otváracie hodiny:
Sezóna: 1. apríl – 31. október
Pondelok – Piatok 07.00 hod. – 15.00 hod.
Sobota – Nedeľa – Sviatky – zimné obdobie:
nutné sa nakontaktovať na tel. č.: 0908/901914

Upozornenie:
V prípade Vašej návštevy galérie je nutné sa kontaktovať na obecnom úrade,
alebo na tel. č.: 043 5577 207, 043 5577 221, 0908 901 914

Vstupné dobrovoľné

Z histórie budovy Galérie (stará škola)

- 1910 – ministerstvo školstva nariaďuje postaviť novú školu, z dôvodov kritických podmienok pri vyučovaní v starej drevenej škole,
- 1913 – postavenie rím.-katolíckej školy v Babíne, bola to jednoposchodová budova. Staval ju z tehál, staviteľ Dudáš z Dolného Kubína. Náklady na stavbu stáli 32.000 korún. Mala dve triedy a učili v nej dve učiteľky: Etela Káčová a Sidónia Sárkova,
- 1924 – prvý známy riaditeľ školy p. Jozef Nemeč, ktorý pôsobil na škole do roku 1933,
- 1934 – na budove školy v apríli vyskočila iskra z komína, ktorá následne spadla na drevenú strechu susednej starej drevenej školy. Vznikol požiar, ktorý mal za následok 104 zhorených domov, 4 ľudské životy a finančnú škodu 2.971.325 Kčs. Vyhorela aj budova školy, kde iskra vyskočila. Škoda na škole činila sumu 45.000 Sk. Budova poistená nebola. 26. novembra bola dokončená generálna oprava budovy školy,
- 1935 – rozšírenie školského pozemku o 344 m²,
- 1942 – škola sa rozširuje z dvoch na tri triedy, riaditeľom školy je Štefan Ondřík (1934 – 1952),
- 1945 – škola bola poštátnená, nazývala sa Štátna ľudová škola, neskôr Národná škola v Babíne,
- 1952 – novým riaditeľom školy a zároveň posledným sa stáva p. Peter Polák (1952 – 1971),
- 1958 – generálna oprava celej budovy. Investície presiahli sumu 90.000 Kčs,
- 1971 – posledné vyučovanie v starej škole, kde sa učilo 90 žiakov v štyroch triedach. Nasledujúci rok vyučovanie začalo v priestoroch novej školy za kostolom,
- 70-80 roky – budova slúži ako osvetová izba, klubovňa pre mládež a zriadiť uje sa obchod Jednoty spotrebné družstvo Trstená –
– Rozličný tovar,
- 1988 – obec predáva budovu Agrostavu Námestovo,
- 90 roky – firma Agrostav previedla v budove starej školy rozsiahlu rekonštrukciu, kde plánovala spustenie výroby s kanceláriami,
- 2005 – obec Babín odkupuje budovu starej školy späť, za sumu 450.000 Sk od firmy Agrostav Námestovo,
- 2006 – 13. augusta sa slávnostne otvorila Galéria ľudového rezbárstva, v ktorej je na poschodí zriadená stála expozícia 43 plastík od 18 rezbárov z toho 1 z Poľska,
- 2007 – stálu expozíciu rozširuje 7 sakrálnych plastík, z toho tri od dvoch poľských autorov. Dokončenie vstupného vchodu (barchanec) do Galérie ľudového rezbárstva.
- 2008 – pred budovou Galérie sa konal po prvý krát medzinárodný rezbársky plenér

Rezbársky plenér Návraty k Siváňovi

Plenér po prvýkrát usporiadaný v Babíne v roku 2002 bol výsledkom takmer desaťročných snáh o znovuoživenie rezbárskej tradície obce a hľadania toho pravého miesta pre tvorivú konfrontáciu ľudových rezbárov. Zámer Oravského osvetového strediska sa stretol s pozitívnou odozvou Obecného úradu, obyvateľov i u Štefána Siváňa ml., jedného z najvýznamnejších oravských rezbárov. A tak práve v jeho dvore, v prostredí dýchajúcom drevom plastík otca, na počesť ktorého plenér vznikol, bol prvý ročník i usporiadaný. Vtedy sa sedem ľudových rezbárov zo Slovenska počas piatich dní pasovalo s viac ako meter a pol dlhými jaseňovými klátmi.

Témou prvého ročníka Návraty k Siváňovi bol morový stĺp, symbol ochrany pred všetkým zlým. Téma málo frekvencovaná a preto i pre tvorcov zaujímavá. Podujal sa ho vytvoriť práve Štefan Siváň mladší. Ostatní rezbári vytvárali jednotlivé symbolizujúce postavy, neskôr rozmiestnené okolo ústredného stĺpa.

V roku 2003 sa plenér presunul do areálu Obecného úradu, ktorý opäť poskytol základný materiál - drevo.

Tvorivé stretnutie sa v súčasnosti stretáva s pozitívnym ohlasom tvorcov a rezonuje i v rámci Slovenska, pravidelne sa babínskych stretnutí

zúčastňujú i tvorcovia z Poľska. Dielne bezprostredne konfrontujú tradičné postupy, techniky a motívy kamenárskej tvorby a drevorezby, typické pre slovensko-poľsko-české pohraničie, prostredníctvom nich sa identifikujú, spoznávajú ich a tým prezentujú i tradičné kultúrne symboly. Usporiadatelia sa snažia popularizovať tradičnú i súčasnú tvorbu neprofesionálnych umelcov, vytvárať tvorivý umelecký dialóg, rozvíjať hlbšiu a dlhodobejšiu spoluprácu a do tvorby zapájať najmä mladých umelcov. Ľudoví tvorcovia sa počas piatich augustových dní usilujú dokázať svoju zručnosť. Voľne konfrontujú tvorbu – ani nie tak po stránke techniky, ktorá je jednoduchá a priamočiara, ale tvorivo konfrontujú cit, predstavy a ich realizáciu v diele, spôsoby uchopenia predstavy. Výsledkom je rôznorodosť a autentickosť autorov a ich prístupov a postupov, nie jednoznačnosť štýlu, smeru, uniformita. Naopak, stretnutie povzbudzuje rezbárov v ich amatérskej a svojráznej tvorbe a prezentuje ich prostredníctvom diel verejnosti ako svojbytných. Správnosť takejto cesty podporuje i pomerne veľký počet nadšených amatérov a ich mimoriadne pestré prejavy, rôznorodé tematicky i štýlovo.

Štefan SIVÁŇ, starší

Zakladateľ rodovej tradície, v ktorej sa nadanie detí a tvorivé skúsenosti odovzdávajú z generácie na generáciu sa narodil 28. augusta 1906. V prácach deda Siváňa, ako dnes už nebohého ľudového umelca familiárne oslovovali takmer všetci Babínci, dominoval dedinský človek. Jeho každodenné radosti i starosti, človek pri práci i pri zábave. Známe sú postavy pastierov, paholkov, hrabáčok, koscov, ale i muzikantov. V tvorbe však silno rezonovali i biblické námety zo Starého a Nového zákona. Boli to najmä Piety, Madony i variácie Adama a Evy. Tretím tematickým okruhom tvorby Štefana Siváňa st. boli zvieracie a prírodné motívy i monumentálne včelie úle v tvare ľudských a zvieracích postáv. Rolník a kolár sa zoznámil s drevom už v detstve a do mladosti sa rád vo svojich motívoch aj vracal. Začínal s dreveným riadom a betlehemami. S nimi pochodil i riadny kus sveta. Vianočné výlety začínali na Luciu a končili až po Troch kráľoch. Siváňove betlehemy tak obišli takmer celé Slovensko - od Hlohovca až po Košice, neraz s nimi koledovali i v Čechách. Zimné výlety boli veľkou školou i prvými dotykmi s drevom aj pre syna - tvorcu. Ak totiž chcel podniknúť túto dobrodružnú púť s otcom i na ďalší rok, sám musel vystrúhať maštal'ku a jednotlivé postavy. Okamihy života vedel dedo Siváň spontánne zachytiť v dreve. Tak, ako ich vnímal iba on. Sú plné citu a fantázie. Osobitosť jeho

prejavu určovala spontánnosť prístupu k tvorbe. Jeho ľudské figúry vyžarujú niečo životné a pôvodné, sú spojením sily a istoty, a výnimočné intuitívnym sochárskym cítením. Sú dokladom citu a fantázie, talentu, v ktorom sa zachoval zdravý základ ľudového pohľadu na svet.

Štefan SIVÁŇ, mladší

Narodil sa 25. augusta 1945 v Babíne ako pokračovateľ tradície rodu rezbárov. Po skončení základnej školy pracoval ako robotník v Rudníku a Turanoch, po absolvovaní základnej vojenskej služby až do dôchodku v Oravských ferozliatinárskych závodoch v Istebnom. Z figúrok postáv mnohých betlehemov, ktoré ako dieťa Štefan mladší vyrezával popri otcovi, sa stal časom individuálna a osobitný štýl. Z prác cítiť úctu k drevu, k jeho prírodným vlastnostiam, typické je spracovanie z jedného klátika dreva.

Prirodzený inštinkt umelca viedol k pomeru sochárskych foriem a proporcií. Strom bol pre neho symbolom krásy, oddychu a života.

Vychádzal z primárnych vlastností dreva, ktoré pre Siváňa mladšieho bolo zdrojom asociácií. Spomienky z detstva stvárnouval pri hrách a stretnutiach pod stromom. Rôzne výjavy, ktoré sú prežitie a vzbudzujú spomienky, dopĺňal pozadím, horizontom, krajinkou a chalúpkami i ďalšími námetmi. Základným motívom sochárskych diel bol však človek v každodenných i sviatočných dňoch. Siváň hlboko precíťoval aj sakrálne témy z Nového zákona.

Spodoboval ich s elementárnou čistotou tvárnych prostriedkov. Aktívne spolupracoval na tvorivých sympóziách na Slovensku, Česku, Poľsku, Holandsku. Vytvoril veľké množstvo jedinečných plastík.

Zúčastnil sa viacerých výstav regionálneho, celoslovenského a medzinárodného významu. Jeho plastiky môžeme vidieť na viacerých miestach nielen na Slovensku. Napríklad reliéf polapenia Janošíka v Jánošíkovej krčme vo Valaskej Dubovej, jedinečnú sochu piety v Plaveckom Štvrtku či jaseňovú sochu rodiny, najväčšiu na Slovensku, pred kultúrnym domom v Liptovskom Hrádku, plastiky pri amfiteátroch vo Východnej a Ošadnici. Ako rezbár mal ešte množstvo plánov a odhodlaní pri práci s deťmi, so Spolkom rezbárov v spolupráci s poľskými rezbármi. Svoje predsavzatia nestihol naplniť, odišiel v deň menín, 26. decembra 2005.

Stanislav ONDRÍK

I keď sa ľudovému rezbárstvu Stanislav Ondřík, narodený 28. februára 1949 v Liesku, venuje od útleho detstva, svoj vzťah k drevu naplno rozvinul až v neskoršom veku. Povoláním vodič začal aktívne tvoriť v roku 1992. Medzi práce tohto obdobia patrí najmä drobná figurálna plastika a reliéfy. Neskôr sa zameril na monumentálnu plastiku. Tvorí z lipového, topoľového, javorového, jaseňového i ovocného dreva, práce napúšťa olejmi.

V práci prevládajú motívy dedinského života, ktorý spodobuje pri práci i zábave. Tvorbu prezentoval na výstavách v Liptovskom Mikuláši, Oravskom Podzámku, Donovaloch, Trnave, v Spišskom Podhradí, Kolárovciah a na výstavách Oravského kultúrneho strediska v Dolnom Kubíne a v Tvrdošíne. Je pravidelným účastníkom plenéra v Babíne.

Peter BOHUCKÝ

Narodil sa 29. augusta 1973 v Námestove. Po skončení základnej školy sa vyučil na SOU strojárskom v Kňažej, práci s drevom sa začal aktívne venovať až po základnej vojenskej službe. Od jednoduchých tvarov prechádzal k náročnejším. Impulzom k tvorbe bola i rekonštrukcia

betlehemu Štefana Siváňa st. v babínskom kostole, ktorú zrealizoval v roku 1995. V rokoch 2002 – 2003 na plenéri v Babíne vyrezal plastiky Panny Márie a Pocestného. V roku 2004 viedol v rámci projektu Orava bez hraníc krúžok mladých rezbárov v obci, vo svojom voľnom čase vyrezáva i v súčasnosti.

Juraj LABDÍK

Mladý autor sa narodil v Trstenej 21. januára 1987. Inšpirovaný starým otcom, ktorý pracoval s drevom, sa rozhodol pre štúdium na SOU v Nižnej, odbor umelecko-remeselné spracovanie dreva. Na škole sa Labdík zoznámil s prácou s dlátom, s technikami vyrezávania, povrchových úprav i ošetrovania dreva a vznikli tu i prvé rezbárske práce. Počas štúdia sa zúčastnil rôznych výstav a rezbárskych plenérov, v roku 2004 sa prezentoval v Kežmarku na Európskom ľudovom remesle, svoju prácu prezentoval na

výstavách na Oravskom hrade (2004) a v Brne (2005). S prvou plastikou „Božské srdce“ sa zúčastnil celoštátnej súťaže Výtvarné spektrum (2005), v roku 2005 sa prezentoval na medzinárodnom rezbárskom plenéri Návraty k Siváňovi v Babíne, z ktorého pochádza i plastika Gajdoš. Dielňu si rezbár, ktorý sa zaoberá i reštaurovaním a konzervovaním, zriadil v pivnici paneláku, v ktorom býva a v budúcnosti chce s remeslom zrásť ešte viac.

Milan MIČIENKA

Narodil sa 22. júna 1957 v Kolároviaciach, študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave, ktorú ukončil v roku 1976 ako umelecký rezbár. Po skončení školy pracoval desať rokov v Ľudovo-umeleckom družstve Rezbár v Rajci.

V roku 1988 odišiel z rodinných dôvodov pracovať do Kínexu Bytča ako brusič. Toto remeslo ho živí dodnes, rezbárstvo ostalo len koníčkom.

Je aktívnym účastníkom tvorivých sympózií doma i v zahraničí – v Poľsku, Česku, Švajčiarsku. Jeho plastiky v nadživotnej veľkosti sú v expozíciách v Záhorskej Bystrici (Mojžiš), Plaveckom Štvrtku (Sv. Peter), v Bojniciach (gróf Pálffy), Zywci (Sv. Peter) i v iných.

Je zakladateľom Farskej galérie v Kolároviaciach, ktorá pozostáva z dvadsiatich plastík z toho sám je autorom deviatich. Do múzea Ľudovej plastiky v Babíne podaroval plastiky Sv. Jozefa a Jezuliatko.

Dalibor NOVOTNÝ

Pochádza z Tatranskej Lomnice vo Vysokých Tatrách. Už od malička mu prirástla k srdcu láska k ľudovým tradíciám, folklóru, tradičným remeslám, prírode a športu. Najviac ho však zaujala práca s drevom, ako aj zručnosť rezbárov. Po ukončení základnej školy sa vyučil v odbore drevomodelár a neskôr pracoval pri výrobe modelov pre zlievárenstvo. Jeho práce mu spočiatku slúžili ako hračky, alebo ako okrasné doplnky v byte. Prvú plastiku vyrezal vreckovým nožíkom z polienka pri táborovom ohni. Niekoľko sošiek venoval pri rôznych príležitostiach aj známym osobnostiam.

Práca s drevom je mu v súčasnosti trvalým koníčkom a zdrojom energie. Zvláštnosťou jeho tvorby je, že aj veľké sochy vyrezáva z jedného kusa dreva, konzervuje ich ľanovým olejom a leští včelím voskom. Je organizátorom rezbárskych sympózií v Liptovskom Hrádku, Košiciach, Bardejovských Kúpeľoch, Kráľovej Lehote a spolupracuje s viacerými rezbármi.

Rezbárske umenie propaguje i prostredníctvom Dalovej galérie na skale v Kráľovej Lehote, ktorá je sprístupnená verejnosti. Pravidelne ako

predseda Spolku rezbárov prispieva do rezbárskeho časopisu *Dotyky a cesty*. Vystavoval v Košiciach, Raslaviciach, Bardejovských kúpeľoch, Plaveckom Štrvtku, Východnej, Vlkolinci, Štrbskom Plese, Kráľovej Lehote, Liptovskej Porúbke, Liptovskom Hrádku, Vyšnej Boci, Babíne, v Asiagu v Taliansku a v Kunoviciach v Českej republike.

Ľubomír ORSÁG

Narodil sa 3. augusta 1948 v Nálepkovce, okres Spišská Nová Ves. Povoláním hutník – oceliar pracoval v rokoch 1967 – 1984 vo VSŽ Košice, od roku 1984 ako galvanizer v ZŤS Námestovo. Vyrezávaníu sa venuje viac ako 25 rokov. Námety čerpá najmä z dedinského prostredia. Jeho práce sú výnimočné nielen originalitou, ale i vypracovaním z jedného kusa dreva.

Čo sa týka materiálu, pri menších prácach používa lipové a brezové drevo, no a pri väčších využíva tvrdšie a odolnejšie drevo duba, topoľa a jelše. V Orságovej tvorbe sa odráža prostredie v ktorom žije i jeho osobnosť a stretávame sa v nej s dvoma prameňmi. Ľudová tvorba mu slúži ako

chrám, kde stretáva veriacich a približuje sa k nim. Spoločne vytvárajú príbehy, ktoré nadobúdajú formu. Ďalším prameňom je sakrálna tematika. Motívy zo života svätých vyrezáva Orság s citom a svetlom, ktoré predstavuje symbol zrodu a vitality. Robustné tvary a expresívny výraz rozvíja v komornej i monumentálnej tvorbe.

Autor vystavoval od roku 1994 v Spišskej Novej Vsi, Námestove, Tvrdošíne, Banskej Bystrici, dvakrát na bienále slovenského naivného umenia v Trenčíne, v Námestove a Burg-Haamstede v Holandsku. Zúčastnil sa sympózií v Tvrdošíne, Veľkej Lipnici, Plaveckom Štvrtku, Malej Lipnici, Janove, Hostětíne, Východnej, Burg-Haamstede a Babíne.

Ján PALKO

Narodil sa 23. júna 1952 v Štiavniku. Vyučil sa v SOU Váhovstav v Žiline za zámočníka a štúdium si doplnil na Strednej priemyselnej škole stavebnej. V roku 1982 začal študovať na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici, kde úspešne ukončil 6 semestrov. Pracoval ako majster odbornej výchovy v učilišti SOU Váhovstav v Žiline. Od roku 1996 súkromne podniká. Zúčastňuje sa regionálnych i celoštátnych výstav, prezentuje sa na medzinárodnom rezbárskom plenéri Návraty k Siváňovi v Babíne, jeho práce sú súčasťou súkromnej galérie A. Machaja v Plaveckom Štvrtku.

Ján PODSKLAN

Narodil sa v Oravskej Lesnej v roku 1951 a v roku 1978 sa presťahoval na Kysuce, do Čadce, kde podnes žije a tvorí. V jeho rezbárskych prácach sa odrážajú spomienky na dedinský život po vojne. Obrázky, vône a zažitie či odpočuté príbehy vie umne dlátom prerozprávať v dreve. V malej kuchynke pri lampe vznikajú postavičky oráčov, rozsieváčov, rubárov, drotárov, ženičiek v poli i cestou z poľa na chrbtoch s nošami budúcej poživiny – obrázky dedinského života. Prvú plastiku vytvoril v roku 1980. Samostatne sa na výstavách prezentoval v rokoch 1989

a 2004 v Čadci. Plasty Jána Podsklana sú zastúpené v zbierkach Kysuckého múzea v Čadci, Beskydského múzea vo Frydku-Místku, Kysuckej galérie v Čadci a v zbierkach Slovenskej národnej galérie v Bratislave. Od roku 2002 sa pravidelne zúčastňuje medzinárodného plenéru Návraty k Siváňovi v Babíne, veľkorozmerné plasty realizoval v Múzeu kysuckej dediny, v Ošadnici i v Bystřici na Morave. Medzi najväčšie ocenenia zarad'uje účasť na troch trienále pre amfiteáter Východná (1982, 1985, 1988).

Stanislav POLEK

Rezbár z Predmiera pri Žiline sa narodil 13. novembra 1953.

Študoval na Gymnáziu v Bytči a na Strednej ekonomickej škole v Košiciach.

Zdrojom jeho umeleckého formovania bola živá tradícia rezbárskej školy v Štiavniku. V roku 1973 sa autor presťahoval zo Štiavnika do Košíc a jeho mladý talent tu podchytil a rozvinul sochár Vojtech Löffner. Okrem postupného získavania umeleckých skúseností začal v jeho ateliéri realizovať vlastné umelecké programy. Drevo, väčšinou lipu, doplnil ďalšími materiálmi, hľadal – a nachádzal nové inšpirácie a horizonty tvorby. Poleka od detstva zaujímala príroda. Malebné úbočia, doliny rodného kraja i prerozprávané príbehy sa stali inšpiračným zdrojom sochárskych prác a ožívajú pod jeho rukami s vrúcnosťou a čitateľnosťou. Stvárnújúc drevo nazeral do ich duší a jeho plastiky akoby oživali v príbehy. Pohľad na magický svet ľudovej kultúry je vrúcny a láskavý, priority ktoré preferuje, jasne čitateľné.

Niektoré plastiky sa nachádzajú v Slovenskom národnom múzeu ako súčasť zbierky reprezentujúcej ľudové výtvarné umenie Slovenska 20. storočia. Monumentálne diela sú súčasťou stálych expozícií vo Východnej (Sadenie lipky), v parku Kysuckej galérie (Zlapanie Jánošíka) i v Galérii ľudového rezbárstva v Babíne. Mnoho prác je súčasťou súkromných zbierok zberateľov umeleckých predmetov nielen doma, ale i v zahraničí.

Vystavoval v Ružomberku (1981), Žiline (1983), Košiciach (1983), Poprade (1984) a na folklórnom festivale Východná (1984, 1989). Získal rad popredných ocenení a uznaní. V súčasnosti žije a tvorí v Košiciach.

Ján ŠELIGA

Rezbár, pôvodným povoláním elektrikár sa narodil v roku 1952, žije a tvorí v Hruštíne na Orave. Vyrezávať začal ako chlapec pri pasení dobytka – prvými prácami boli zdobené lieskové palice. Neskôr k nim pribudli atrapy zbraní a prvé drobné plastiky – postavy do bábkového divadla. Neskôr, v 70-tych rokoch Šeliga opäť prilákala vôňa dreva a popri iných aktivitách začal vyrezávať plastiky mužov a žien v ľudovom odevu. Neskôr k nim pribúdali postavy valachov i remeselníkov, zaujala ho i zbojnícka tematika. Ján Šeliga, člen Spolku

rezbárov, svoje práce vyhotovuje najčastejšie z lipového dreva, ale robí aj z topoľa a javora. Sú nimi rôzne veľké reliéfy, drobné plastiky, ale aj sochy v životnej veľkosti. Námety prác sú zväčša z histórie a folklorizmu. Drevorezba je Šeligovým koníčkom, práce často putujú ako dary známym, rodine. Snaží sa o zachovanie tradičnej ľudovej tvorby a tradičných hodnôt regiónu, vyhľadáva a učí mladších rezbárov. Od roku 1987 vystavoval v Nižnej, Hruštíne, Bratislave, Ružomberku, Zuberci, Brightone (Anglicko), niekoľkokrát v Dolnom Kubíne, v Zabierzowe a Krakowe (Poľsko) a v Babíne.

Bartosz ZACHWIEJA

Rezbár z poľskej Rabky sa narodil 26. novembra 1982. Má stredoškolské vzdelanie, ktoré si v súčasnosti rozširuje. Z ľudovou tvorbou sa stretol už ako malý chlapec u starých rodičov v Szczawnicy. Stará matka maľuje sklomaľbu a píše ľudovú poéziu, starý otec je kamenosochár a rezbár, šije aj goralské kroje. Záujem o drevorezbu i umelecké opracovanie kameňa sa u Zachwieja v posledných rokoch ešte prehĺbil. Tvoríť začal už v základnej

škole, prvýkrát vystavoval v roku 1998 na 32. Sabalowych Bajaniach v Bukowinie Tatrzańskej. Bol účastníkom plenérov a vystavoval v Krynicy, Bukowinie Tatrzańskej, Babíne, Tvrdošíne, Dolnom Kubíne, Bielsku-Bialej, Stryszowe. Získal niekoľko ocenení na medzinárodných výtvarných súťažiach - napríklad v súťaži Ľudoví muzikanti v umení. Jeho práce sú v stálej expozícii Drevenej galérie v Rabke.

Vladimír ZRNÍK

Narodil sa 2. septembra 1980 v Dolnom Kubíne, umelecké vzdelanie získal v rokoch 1995-2000 na SOU elektrotechnickom v Nižnej, v odbore umelecko-remeselné spracovanie dreva. Je absolventom základných umeleckých škôl v Ružomberku a v Dolnom Kubíne, v súčasnosti študuje na Fakulte humanitných vied - Katedre výtvarnej výchovy Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vo svojej výtvarnej tvorbe sa zaujíma o tvorbu animácií vo virtuálnom prostredí, zaoberá sa však najmä vytváraním drevených sôch a objektov. Inšpiruje sa prírodou i vizuálnymi podnetmi štylizovanými do zaujímavých tvarových a dynamických rukopisných kompozícií. Prvú autorskú výstavu mal Zrník ešte ako študent ZUŠ

P. M. Bohúňa v roku 2001 v Dolnom Kubíne. V tom istom roku sa s grafikou Pohyb I zúčastnil krajského i národného kola súťaže Výtvarné spektrum, prezentoval sa na salóne výtvarníkov a celoštátnej tvorivej dielne Prievidza AMA 2002, na Medzinárodnom stretnutí mládeže Europa pokoju v Katowiciach (2004). Vystavuje a organizuje výstavy Exhibition E v Dolnom Kubíne, je aj pravidelným účastníkom Medzinárodných plenérov v Mysleniciach a v Babíne. V roku 2006 sa so svojimi prácami prezentoval i na Ukrajine.

Czeslaw OLMA

Narodil sa 8. júla 1954 v poľskom meste Bielsko-Biala. Vyštudoval strednú technickú školu v Bielsko-Bialej – odbor stavebný technik. Rezbárskej ľudovej tvorbe sa začal venovať v roku 1978. Tvorí drevorezbu plnoplastickú i reliéfy, figúry jednotlivé ako aj drevorezby viacosobové a viacúrovňové. Ich tematický rozsah je veľmi široký.

Dominuje tematika sakrálna i demonologická, ale významné miesto v jeho tvorbe predstavujú aj témy obyčajové, obradové, spoločensko-politické i literárno-historické. Jeho drevorezby sa charakterizujú uzavretou masou, dynamikou, expresivitou umocnenou viacúrovňovou kompozíciou.

Skúša tiež robiť obradové masky a drevoryty. Mal úspechy v súťažiach, ale konkurzy odmieta, pretože nemá rád zadané témy. Zriedkavo sa zúčastňuje trhov, svoje diela odovzdáva do galérií v Lubni a Vroclave, alebo ich predáva súkromným vlastníkom. S dielami, ktoré majú pre neho mimoriadnu cenu, sa nikdy nelúči. Jeho diela sa nachádzajú v zbierkach Oblastného múzea mesta Leczyca, v Sliezkom múzeu v Katoviciach a prvýkrát na Slovensku v galérii ľudového rezbárstva v Babíne. Rezbárskeho plenéru: „Návraty k Siváňovcom“, sa zúčastnil po prvýkrát aj celkovo na Slovensku. Za celú svoju 30-ročnú tvorbu vytvoril takmer 2100 drevených plastík.

Pawel KOS

Narodil sa 7. februára 1969 v Poľskom meste Źiwiec. Vyštudoval strednú technickú školu v Źiwci, potom absolvoval univerzitu Szlonsky. K tvorbe do dreva sa dostal v roku 2002, kde ho silne motivoval starý otec. Autor vo svojej tvorbe tvorí prevažne ľudový život a sakrálnu tvorbu. Počas tvorby

piatich rokov autor absolvoval rôzne úspešné výstavy v Poľskej republike. Svoju tvorbu na Slovensku prvýkrát prezentoval v obci Malatiná na valašskom programe: „Bačovské dni“ a na VI. Medzinárodnom rezbárskom plenéry: „Návraty k Siváňovcom“ v roku 2007 v obci Babín. V galérii ľudového rezbárstva má prezentované dielo: „Svätý Jozef“.

Ján ŠPULER

Je vyučený strojný zámočník. Od detstva mal vzťah k ľudovým remeslám a domácim prácam. Osobitne mu vždy bola blízka práca s drevom. Intenzívnejšie sa venuje drevorezbárstvu vo svojom voľnom čase posledných 10 rokov. Vyrezáva najmä drevené plastiky s náboženskou tematikou a tematikou zobrazujúcou život ľudí na dedine. Medzi plastikami rôznej veľkosti nájdeme ľudových remeselníkov ako jednotlivé postavy, alebo skupiny osôb pri rôznych prácach. Ako materiál na vyrezávanie

používa prevažne lipové drevo a na povrchovú úpravu včelí vosk. Jeho práce boli prezentované v regionálnom magazíne STV (2003) a tiež na rôznych regionálnych i medzinárodných výstavách – dve samostatné výstavy v Námestove, výstava betlehemov v Krakove, výstava „Patróni našich kostolov“ v Bielsko Bialej, Kysucké osvetové stredisko, Žena a kvet a ďalšie. V roku 2008 boli jeho práce ocenené vo Výtvarnom spektre na krajskej i celoslovenskej súťaži.

Róbert VESELÝ

Róbert Veselý sa narodil v roku 1980, vyštudoval SOUE v Nižnej, odbor Umelecké spracovanie dreva. Aktívne začal vyrezávať od roku 2001. Venuje sa tvorbe reliéfov prevažne s náboženskou tematikou a zobrazením oravskej krajiny a architektúry. Jeho výrobky si našli svojich majiteľov v rôznych kútoch sveta, ale aj Oravy. Jeho prácou bol obdarovaný aj pápež Benedikt XVI.

Prezentuje sa na rôznych veľtrhoch v Bratislave, Prahe a pravidelne na podujatiach a jarmokoch v Múzeu oravskej dediny počas Podroháčskych folklórnych slávností v Zuberci. Zúčastňuje sa tiež rezbárskych plenérov v Podbieli, Tvrdošíne, Námestove, kde získava množstvo skúseností, ktoré využíva v ďalšej tvorbe.

Zeno JURÁŠEK

Narodil sa v Rumunsku, na Slovensku žije už 62 rokov. Vyučil sa za zámočníka, pracoval v Štátnych lesoch SR. Aj vďaka tejto práci mu drevo natoľko učarovalo, že sa rozhodol venovať rezbárstvu. Drevené plastiky tvorí už 22 rokov. Zúčastňuje sa mnohých podujatí, sympózií a tvorivých dielní. Tvorbou drevených sôch sa predstavil aj na festivale vo Východnej.

Vladimír KLIMEŠ

Vladimír Klimeš sa narodil 14. 7. 1954 v Šumperku. Ako konzervátor je zamestnancom Valašského múzea v prírode. S drevom pracuje od mladosti a možno i preto sa vyučil ako stolár – nábytkár. Drevorezbe sa venuje 30 rokov, jeho nástrojom je nôž – krivák, s ktorým najmä pre deti vyrezáva pišfalky, koníkov, ovečky a iné drobné plastiky. Zúčastňuje sa folklórnych a rezbárskych podujatí, na ktorých predvádza svoju prácu. Je členom výtvarnej skupiny Urgatina vo Veľkých Karloviciach, kde je pravidelným účastníkom rezbárskeho sympózia. Svoju prácu predvádzal i v zahraničí – v USA (Texas), Francúzsku, Taliansku, Poľsku, Nemecku, Nórsku, Rakúsku, Bulharsku a na Slovensku. Pán Klimeš býva v Starom Zubří, kde má aj dielňu.

Monika HOLBUSOVÁ

Monika Holbusová sa narodila v roku 1964 v Martine. Absolvovala Stredné odborné učilište – odbor modistika v Prahe. Dve desaťročia žije na Slovensku a svoj tvorivý talent a fantáziu uplatňuje v zaujímavej práci – výrobe klobúkov a rôznych

svadobných doplnkov. K rezbárstvu ju priviedol jej priateľ – Milan Mičienka, s ktorým v roku 2008 absolvovala aj rezbárske sympózia v Babíne i v poľských Wilkowiciach. V tvorbe zobrazuje svetské i sakrálne motívy.

ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Katalóg stálej expozície slovenských, českých a poľských ľudových rezbárov,
účastníkov medzinárodného rezbárskeho plenéra NÁVRATY K SIVÁŇOVCOM

Redakcia, zostavenie:

PhDr. Miroslav Žabenský

Sadzba a tlač: Štúdio F – František Teřák, Námestovo

Vydalo: Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne, august 2009